

tern', del llatí *alvearium* 'rusc'. Una forma *âlveo* en el sentit de 'llit de riu o cavitat per on corre l'aigua', fou usada com a llatinisme en Bruniquer v, 11 (*AlcM*); cf. el cast. *alveo* [1625], també llatinisme. *Alvèol* [Lab. 1839, escrit *alvèolo*], del llatí *alveolus*, dim. d'*alveus* 'concau'. *Alveolo-*: usat com a primer element dels compostos com *alveolodental*, *alveololingual* etc. *Alveolar* 'relatiu als alvèols' [Lab. 1888]. *Alveolat*. *Alvi* adj. 'relatiu al baix ventre' [Lab. 1888], pres del llatí *alvinus* id.

¹ Recordem que *coç*, *coça* CALCEM és un castellanisme recent, i *sot* 'clot, forat en terra', 'vall poc profunda', no ve, almenys directament, de SALTUM, com que ni tan sols té *au* sinó *o* en la llengua d'Oc: el llengd. *so* «fosse, vallon» i gasc., rouerg., llem. *sot* «creux, trou» (Mistral), proven que es tracta d'una *o* originària (veg. BDC XIX, 34, i *EntreDL* III, p. 26, n. 29). — ² En Uguçon da Lodi, que va escriure a les primeries del S. XIII, la llengua vacilla entre *autra*, *autro* i *alt-* (veg. Monaci, *Crest.*, § 62.53, 62.92 i 62.102), mentre que en Bonvesin de la Riva (fi segle XIII) la vacil·lació és entre *altra* i *oltra* (ibid., § 146.200 i 146.17), i predominen formes com *olta* 'alta', *cold(o)*. — ³ Allí li van dir que «A les Coves dels Bufadors, hi van trobar un *obi* de roure i piques de pedra». — ⁴ La forma *aubí* 'gaveta de fusta; abeurador de les bèsties' que dona *DAG.* com a mallorquina té evidentment una accentuació errònia. — ⁵ Ens preguntem si la forma *ou* en el nom *Toll de l'Ou* en el Barranc dels Pèlcs en el terme de la Morera de Montsant i en *Coll dels Ous* (terme de Torroja, Priorat), lloc al costat d'un barranc fondo i amb aigua permanent, té a veure amb un descendent mossàr. d'ALV(Ε)UM. — ⁶ No és clar si té relació amb aquest mot la forma *hobiyols* que apareix en una cançó vulgar reproduïda per *DAG.* (s. v. *obiol*): «n'ets mustatxada y garruda, espatlluda y fas canastra, te'n toques los *hobiyols* y bonica no n'ets gaire».

Òbia, V. *òliba* *Obició*, *obicir*, *obiet*, V. *objectar* (GITAR) *Òbila*, V. *òliba* *Obiol*, V. *obi* *Obir*, *obiradis*, *obirador*, *obirar*, V. *albirar* *Obiscir*, V. *obicir* (GITAR)

ÒBIT, 'defunció', 'certificat de defunció', pres del llatí *obitus*, -ūs, id., derivat d'*obire* 'finar, traspassar'. □ 1.ª doc.: Cròn. de Pere Cerim., c. 33 («--- après *òbit* del dit rey En Jaume ---»).

Altres exs. en doc. de 1430, en *Tirant*, i en escrits de 1623, 1629 (*DAG.*, *AlcM*).¹ Una forma *obte* amb pronúncia vulgar apareix prou sovint en els textos antics: 1282; 1293 «la esgleya deu cobrar Sicília après *obte* del rey e retenir aquella per tots temps en son demani» (Finke, *Acta Arag.* III, 20); en StVicentF, *Sermons* II, 190.22, i en el *Spill* on apareix en rima: «Mes li encartà / Fent testament, / Ferm disponent / De fet tan sopte / Après son *obte*» (v. 13714); grafiat *opte* en alguns texts (un ex. en Ausiàs Marc, i en doc. de 1508). *Treure l'òbit* 'treure la certificació de l'òbit'

(*DAG.*).

DERIV.: *Obituari* [Lab. 1888; una variant *obitori* en *DAG.*].

¹ Cf. «pregà un seu companyó qui era en *òbit* de mort (sic) que après la sua mort li apareg[ue]s» (cit. per *DAG.* d'un ms., S. xv?); el sentit sembla ser «--- qui era en trànsit de mort ---».

Objecció, *objectabilitat*, *objectable*, *objectació*, *objectalment*, *objectament*, *objectar*, *objectativitat*, *objecte*, *objectiu*, *objectivació*, *objectivament*, *objectivar*, *objectivisme*, *objectivista*, *objectivitat*, *objicir*, V. *gitar* *Objurgació*, *objurgar*, V. *jura* *Oblació*, *oblada*, V. *oferir* (PREFERIR)

OBLADA, 'peix teleosti de la família dels espàrids que ateny 30 o 40 cm. de llargada, de cos alt i comprimit', juntament amb l'oc. ant. *oblada* (mod. *oublado* etc.) suposa una base *oblata que es formaria damunt *ocлата, continuació del llatí *OCULATA* que va designar evidentment el mateix peix i ha deixat descendents a Itàlia. □ 1.ª doc.: començ del S. XIV.

Oblada és peix molt comú del Mediterrani, que s'identifica com a espècies d'*oblada melanura* (*Dfa.*, *Gr. Enc. Cat.*) i *sparus melanurus* (Boscà, *Fauna val.*, 507; Mistral, *TdF*; *REW*, 6037a).¹ Està ben documentat en textos procedents de tot el territori català. Un document de 1313 de Balaguer l'esmenta juntament amb altres peixos roquers: «tot peix de rocha, axí com garch, marbre, verada, paregols, *oblada* --- se ven a divendres --- a viii diners» (*BABL* XII, 421). Després apareix en un doc. de 1361 de Pollença (Mall.) i en un altre escrit balear del S. XIV (*AlcM*); el *DAG.* en cita un altre ex. d'una tarifa mall. del S. XVIII. Palmireno (1569) dona *oblada* com a mot de València (s. v. *melanurus*),² i M. A. Orellana l'inclou en el seu catàleg dels peixos del Mar de València (1802). Avui continua essent mot comú en tot el domini (*BDC* XI, 61), sobretot a Mallorca on abunda aquest peix,³ i on el mot ha tingut derivats (infra).

Una forma variant *doblada* apareix a Tarragona (*DAG.*) i a València (*AlcM*); s'identifica com a *sargus annularis* (*BDC* XI, 46; Boscà, *Fauna val.*, 498); aquest darrer ens indica que es diu també *doblada dorada* i *dorada vidriada*, denominacions que suggereixen que *doblada* deu la seva *d-* més aviat a la influència de *dorada* que de *doble* segons creu *AlcM*. Notem que a València s'usa a més *beata* com a sinònim d'*oblada* (*Archivo* II, 153), esp. *oblada melanura* segons Boscà, p. 504. No és clar si és una adaptació de l'italià meridional *byata* (infra) com ho suposa M-L. (*REW*, 6037a)⁴ o si es tracta d'una formació popular.⁵

En occità antic es troben les següents formes: *ublada* en doc. de 1433 de Toulon, *oblado* en un de 1554 de Marsella, i *hiblada* i *iblada* en docs. de 1445 i 1554 de Niça respectivament (*FEW* VII, 310). Modernament, Mistral ens dona *oublado*, *ublado* com a formes mars. i llem., i *iblado*, *blado* i *neblado* de Niça.⁶ El fr. *oblade*, documentat només des de 1769 (*FEW* VII, 310), és un occitanisme.